

Trestný čin pohlavního zneužívání

Objektivní stránka trestného činu pohlavního zneužívání nemůže být naplněna letnými dotyky přes oděv.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 5 Tdo 1216/2007-I., ze dne 25.10.2007)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v neveřejném zasedání o dovolání podaném obviněným D. O., proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 14. 6. 2007, sp. zn. 10 To 143/2007, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Okresního soudu v Hradci Králové pod sp. zn. 6 T 179/2006, tak, že podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. se zrušují

a) usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 14. 6. 2007, sp. zn. 10 To 143/2007, pokud jím bylo zamítnuto odvolání obviněného D. O. proti výroku o vině pod bodem 1) rozsudku Okresního soudu v Hradci Králové ze dne 27. 3. 2007, sp. zn. 6 T 179/2006, jímž byl uznán vinným trestným činem pohlavního zneužívání podle § 242 odst. 1 tr. zák.,

b) rozsudek Okresního soudu v Hradci Králové ze dne 27. 3. 2007, sp. zn. 6 T 179/2006, v části výroku o vině pod bodem 1), kterou byl uznán vinným trestným činem pohlavního zneužívání podle § 242 odst. 1 tr. zák., a v celém výroku o trestu.

Podle § 265 odst. 2 tr. ř. se zrušují i všechna další rozhodnutí na zrušené části rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. se Okresnímu soudu v Hradci Králové přikazuje, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění

Rozsudkem Okresního soudu v Hradci Králové ze dne 27. 3. 2007, sp. zn. 6 T 179/2006, byl obviněný D. O. pod bodem 1) výroku o vině uznán vinným trestnými činy pohlavního zneužívání podle § 242 odst. 1 tr. zák. a podávání alkoholických nápojů mládeži podle § 218 tr. zák. Pod bodem 2) výroku o vině byl uznán vinným trestnými činy výtržnictví podle § 202 odst. 1 tr. zák. a ublížení na zdraví podle § 221 odst. 1 tr. zák. Za tyto trestné činy mu byl podle § 242 odst. 1 tr. zák. a § 35 odst. 1 tr. zák. uložen úhrnný trest odnětí svobody v trvání dvou roků, pro jehož výkon byl podle § 39a odst. 3 tr. zák. zařazen do věznice s dozorem.

Krajský soud v Hradci Králové jako soud druhého stupně usnesením ze dne 14. 6. 2007, sp. zn. 10 To 143/2007, zamítl odvolání obviněného, které podal proti výroku o vině pod bodem 1) a proti výroku o trestu odsuzujícího rozsudku, podle § 256 tr. ř. jako nedůvodné.

Shora citované usnesení Krajského soudu v Hradci Králové napadl obviněný D. O. dovoláním podaným prostřednictvím obhájce ve lhůtě uvedené v § 265e odst. 1 tr. ř., které opřel o dovolací důvod uvedený v ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., tedy že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení.

Dovolatel svým podáním napadl výhradně tu část výroku o vině, jež je v odsuzujícím rozsudku soudu prvního stupně popsána pod bodem 1) a dále i výrok o trestu. Brojil tedy proti právní kvalifikaci této části výroku o vině jako trestného činu pohlavního zneužívání podle § 242 odst. 1 tr. zák. a dále jako trestného činu podávání alkoholických nápojů mládeži podle § 218 tr. zák. K posledně uvedenému trestnému činu zrekapituloval svědecké výpovědi P. H., J. G., J. O., R. O. a R. P., na jejichž základě

dospěl soud k závěru o vině obviněného, zpochybnil správnost hodnocení těchto důkazů okresním soudem, s nímž se ztotožnil i soud odvolací. V podstatě tedy obviněný touto částí svého dovolání zpochybnil závěr soudů, jež učinily ohledně osoby pachatele. Vyloučil, že by byl on tím, kdo poškozené P. H. podával či objednával alkoholické nápoje. Pokud jde o trestný čin pohlavního zneužívání, obviněný označil výpověď poškozené za nevěrohodnou a dále namítl absenci materiální stránky tedy nebezpečnosti činu pro společnost. Podle vyjádření obviněného je pohlavní zneužití osoby mladší patnácti let dáno až při existenci jednání dosahujícího takové intenzity, jež se blíží souloži. Nelze tak posoudit pouhé dotyky přes oděv nezletilé, jako tomu bylo v jeho případě. Závěrem obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení, jakož i jemu předcházející rozhodnutí soudu prvního stupně a sám rozhodl, popř. věc vrátil soudu, aniž by specifikoval kterému, k novému projednání a rozhodnutí.

Nejvyšší státní zástupkyně využila svého práva podle § 265h odst. 2 tr. ř. vyjádřit se písemně k dovolání, přičemž tak učinila prostřednictvím státní zástupkyně činné u Nejvyššího státního zastupitelství. Ta označila část uplatněné dovolací argumentace, jež se vztahovala k trestnému činu podávání alkoholických nápojů mládeži, jako neodpovídající deklarovanému důvodu dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Právní námitku obviněného spočívající v nesouhlasu s naplněním jak formálních znaků, tak materiální stránky trestného činu pohlavního zneužívání pro nízký stupeň intenzity jeho jednání, potom shledala nedůvodnou. Podle jejího názoru zasáhl dovolatel do intimní sféry poškozené značným způsobem a skutku se nepochybně dopustil v úmyslu přímém. Z těchto důvodů státní zástupkyně Nejvyššího státního zastupitelství navrhla, aby Nejvyšší soud v neveřejném zasedání dovolání obviněného D. O. podle § 265e odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl.

Obviněný je podle § 265d odst. 1 písm. b) tr. ř. osobou oprávněnou k podání dovolání pro nesprávnost výroku rozhodnutí soudu, který se ho bezprostředně dotýká.

Nejvyšší soud shledal, že dovolání je přípustné podle § 265a odst. 1, 2 písm. h) tr. ř., protože bylo rozhodnuto ve druhém stupni, dovolání napadá pravomocné rozhodnutí soudu ve věci samé a směřuje proti usnesení, jímž byl zamítnut řádný opravný prostředek proti rozhodnutí uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) tr. ř. Dovolání bylo podáno v zákonné lhůtě u příslušného soudu (§ 265e odst. 1 tr. ř.) a obsahuje náležitosti ve smyslu § 265f odst. 1 tr. ř.

Podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. lze dovolání podat, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. Z dikce ustanovení je zřejmé, že právním posouzením skutku se rozumí jeho hmotně právní posouzení. Jeho podstatou je podřazení skutkových zjištění soudu pod ustanovení hmotného práva, typicky pod ustanovení trestního zákona. Otázka dodržení procesních ustanovení, tj. zejména ustanovení trestního řádu včetně § 2 odst. 5, 6 tr. ř. o postupu orgánů činných v trestním řízení při zjišťování skutkového stavu a při hodnocení důkazů, při tomto posuzování nehraje žádnou roli, protože není kritériem dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Dovolání jako mimořádný opravný prostředek je koncipován tak, že nepřipouští, aby jím byl napadán skutkový základ rozhodnutí.

Uplatněný dovolací důvod tak naplňovala pouze námitka obviněného týkající se materiální stránky trestného činu pohlavního zneužívání podle § 242 odst. tr. zák., neboť otázka posouzení stupně nebezpečnosti činu patří do oblasti trestního práva hmotného. Veškeré ostatní námitky, jež obviněný směřoval proti právní kvalifikaci skutku jako trestného činu podávání alkoholických nápojů mládeži podle § 218 tr. zák., svým obsahem nesměřovaly proti správnosti právního posouzení skutku nebo jiného hmotně právního posouzení. Obviněný totiž výslovně vytýkal vady spočívající v hodnocení důkazů a polemizoval se skutkovými závěry učiněnými soudy obou stupňů zejména ve vztahu ke své osobě jako pachateli. Dovolatel tedy k tomuto trestnému činu vznesl pouze skutkové námitky, jež nelze pod uplatněný důvod dovolání podřadit. Jelikož Nejvyšší soud není oprávněn s odkazem na žádný z dovolacích důvodů přehodnotit skutková zjištění soudů nižšího stupně, nepřislušelo mu proto

ani přezkoumávat dovolání v rozsahu těchto skutkových námitek.

Na podkladě námítky, již obviněný zpochybnil naplnění znaku „pohlavního zneužití jiným způsobem“ u trestného činu pohlavního zneužívání podle § 242 odst. 1 tr. zák., Nejvyšší soud podle § 265i odst. 3, 4, 5 tr. ř. přezkoumal usnesení odvolacího soudu i jemu předcházející řízení v napadené části a shledal, že dovolání je důvodné.

Podle výroku rozsudku soudu prvního stupně se obviněný trestných činů podávání alkoholických nápojů mládeži podle § 218 tr. zák. a pohlavního zneužívání podle § 242 odst. 1 tr. zák. dopustil tím, že:

v podvečerních hodinách přesně neustanoveného dne v období měsíců březen a duben 2005 v restauračním zařízení, zakoupil nezletilé P. H., o které věděl, že jí ještě nebylo 15 let, nejméně 2 püllitry 10-ti stupňového piva, 2 sklenky lihového destilátu a 1 míchaný alkoholický nápoj, po jejichž požití se nezletilé P. H. udělalo nevolno, a proto ji odvedl do neuzamčeného volného pokoje v patře restauračního zařízení, kde ji poté, co si lehla na postel, začal oběma rukama osahávat přes oblečení v oblasti hýždí a prsou, pokračoval v jejím osahávání v rozkroku přes nadále oblečené kalhoty, přičemž svého jednání zanechal proto, že nezletilé P. H. zavolala na její mobilní telefon matka a po telefonátu musela odejít domů, v čemž jí nebránil.

Nejvyšší soud především upozorňuje, že jednání, jež je popsáno ve výroku o vině rozsudku soudu prvního stupně pod bodem 1) představuje dva samostatné skutky. Ze samotného popisu okolností, jež formálně na sebe časově navazují, ale obsahově tvoří oddělené skutky, je patrné, že soud prvního stupně tuto část výroku o vině nesprávně považoval za skutek jediný. Tomu odpovídají i právní věty vztahující se k oběma trestným činům, jež jsou uvozeny slůvkem „jednak“. Odvolací soud se k této vadě, byť nebyla odvoláním napadena, nevyjádřil. Popsaný průběh děje poskytuje dostatečné vymezení mezi dobou, během níž obviněný naplnil znaky skutkové podstaty trestného činu podávání alkoholických nápojů mládeži podle § 218 tr. zák. (skutková věta zde končí dikcí „... se nezletilé P. H. udělalo nevolno“), a dobou, kdy následovalo jednání, kterým měl být podle názoru soudů dokonán trestný čin pohlavního zneužívání podle § 242 odst. 1 tr. zák. Tento právní názor umožnil dovolacímu soudu samostatně přezkoumat a rozhodnout o té části výroku o vině, jíž měl být spáchán trestný čin pohlavního zneužívání.

Trestného činu pohlavního zneužívání podle § 242 odst. 1 tr. zák. se dopustí ten, kdo vykoná soulož s osobou mladší než patnáct let nebo kdo takové osoby jiným způsobem pohlavně zneužije. Zákonem chráněný je zde zájem společnosti na mravním a tělesném vývoji dětí. Citované ustanovení rozlišuje dva případy pohlavního zneužívání, soulož a zneužití provedené jiným způsobem. Okresní soud spatřoval v jednání obviněného pohlavní zneužívání provedené jiným způsobem. K naplnění objektivní stránky tohoto činu je nutné, aby pachatelovo počínání dosahovalo takové intenzity, jíž bylo schopné podstatně zasáhnout do pohlavní sféry poškozené osoby (např. ohmatávání pachatelova údu apod. – aktivní jednání oběti, líbání přirození, ohmatávání prsou aj. – aktivní jednání pachatele). V žádném případě však nebude objektivní stránka trestného činu pohlavního zneužívání naplněna letnými dotyky přes oděv. V situaci, kdy je sice formálně znak „pohlavní zneužití jiným způsobem“ naplněn, avšak intenzita pachatelova počínání jednoznačně nedosahuje předpokládaného stupně pro kvalifikaci činu jako pohlavního zneužívání (např. dotyky přes oblečení), je třeba náležitě zkoumat také naplnění materiální stránky trestného činu (srovnej č. [17/1982](#) Sb. rozh. tr.).

Stupeň nebezpečnosti činu pro společnost je určován zejména významem chráněného zájmu, který byl trestným činem dotčen, způsobem provedení činu a jeho následky, okolnostmi, za kterých byl čin spáchán, osobou pachatele, mírou jeho zavinění a jeho pohnutkou (§ 3 odst. 4 tr. zák.).

Jak již bylo uvedeno, objektem tohoto trestného činu je mravní a tělesný vývoj dětí. V posuzovaném případě je třeba u poškozené P. H. přihlídnout především ke znaleckému posudku z oboru

psychologie vypracovaném PhDr. A. V. a pedopsychiatrickému nálezu a posudku o duševním stavu poškozené, který zpracovala MUDr. E. Č. Z těchto vyplývá jednak to, že oběť na sebe ráda poutala pozornost (č. l. 85) a užívala běžně tabák, alkohol a organická rozpouštědla (č. l. 104). Její mravní a tělesný vývoj proto byl objektivně vzato narušen již v době, která předcházela předmětnému jednání obviněného. Třeba zohlednit také věk oběti, jenž se blížil dosažení patnáctého roku života, tj. maximální věkové hranice, kdy je ještě chráněna dotčeným ustanovením. Negativní narušení psychiky poškozené vyloučila navíc znalkyně PhDr. A. V. nejen v souvislosti s chováním dovolatele, ale i s činem R. R. (původně spoluobviněného v této věci), s nímž měla nezletilá opakovaně pohlavní styk v letních měsících roku 2005. Výslovně se vyjádřila tak, že u nezletilé nezjistila známky trvalých následků či významného narušení psychiky ve smyslu vážnější patologie (č. l. 87). Nelze přehlédnout ani skutečnost, že sama nezletilá se necítila jednáním obviněného D. O. v inkriminovaný den žádným způsobem dotčena, nepřála si ani podat na něho trestní oznámení (viz č. l. 86). Dovolací soud tak spatřoval v jednání obviněného popsaném ve výroku o vině odsuzujícího rozsudku pod bodem 1) v jeho druhé části minimální, téměř zanedbatelný zásah do zájmu chráněného ustanovením § 242 tr. zák.

Ani další okolnosti nesvědčily o naplnění znaku „pohlavního zneužívání jiným způsobem“. Podle výpovědi poškozené se dovolatel dotýkal jejího těla sice v místech způsobilých k naplnění předpokladů pohlavního zneužívání, ovšem pouze přes oděv, nenaléhal na ni, aby se vysvlékla, ani se ji sám nepokoušel obnažit, jeho dotyky nebyly intenzivní, násilí nepoužil a v momentě, kdy se na telefonický pokyn své matky rozhodla z místnosti odejít, jí obviněný v jejím odchodu nebránil (č. l. 25).

Po pečlivém přezkoumání aspektů zakládajících společenskou nebezpečnost činu došel Nejvyšší soud k závěru, že počínání obviněného D. O. vykazovalo nepatrný stupeň nebezpečnosti pro společnost. Nedosahovalo tudíž ani takového stupně intenzity, který by jeho dotyky přes oděv poškozené stavěl na roveň pohlavnímu zneužívání jiným způsobem.

Dosavadní skutková zjištění, jež soudy učinily ohledně materiální stránky trestného činu pohlavního zneužívání podle § 242 odst. 1 tr. zák. tak, jak jsou popsána v části výroku o vině rozsudku Okresního soudu v Hradci Králové a s nimiž se ztotožnil i Krajský soud v Hradci Králové, nesvědčí o jejím naplnění. Nejvyšší soud proto zrušil usnesení odvolacího soudu o zamítnutí odvolání obviněného v té části, jež se vztahovala k uvedenému trestnému činu. Zamítnutí odvolání proti odsouzení za trestný čin podávání alkoholických nápojů mládeži podle § 218 tr. zák. tak zůstalo rozhodnutím dovolacího soudu nedotčeno. Dále zrušil dovolací soud výrok o vině pod bodem 1) z rozsudku soudu prvního stupně v té části, jíž byl obviněný uznán vinným trestným činem pohlavního zneužívání podle § 242 odst. 1 tr. zák., a celý výrok o trestu z téhož rozsudku, v dalších výroci zůstal rozsudek nezměněn.

Věc se vrací do stadia řízení u soudu prvního stupně, aby ji tento v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Bude zejména nutné ve skutkové větě výroku o vině pečlivě odlišit okolnosti, jež se vztahují ke skutku, kvalifikovanému jako trestný čin pohlavního zneužívání podle § 242 odst. 1 tr. zák., ohledně něhož byl odsuzující rozsudek soudu prvního stupně Nejvyšším soudem zrušen. Poté bude třeba o tomto skutku věcně rozhodnout a uložit obviněnému trest podle pravidel obsažených v ustanovení § 35 odst. 1 tr. zák.

Další články:

- [Oběť trestného činu](#)
- [Dohoda o vině a trestu](#)
- [Zajištění nároku poškozeného](#)
- [Práva obviněného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vydání příkazu k dodání do výkonu trestu](#)
- [Neoprávněná činnost pro cizí moc](#)
- [Kvalifikace skutku](#)
- [Odnětí věci rozhodujícímu soudci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhradní trest](#)
- [Výkon trestu](#)
- [Účinné vyšetřování \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)